

AKATALPA

Aralık 2002

Aylık Edebiyat Dergisi

Sayı : 36

ARALIK PENCERE, ARALIK KAPI VE ARALIK...

Aralık pencere, aralık kapı... Ve aralık ayı... Türkçenin en güzel ay adlarından biri aralık... Dünü ve özellikle yarını bugünün şaşmaz kardeşleri sayanlara, pencereyi, kapıyı tam değilse de, gelecek güzellikleri çağırıyor olmalıdır... Yeni yıl umudunu duyuruyordur önden ve önceden...

Sevdalılaraysa aralık dudakları belki...

Ses ve söz sevdalılarınaysa, oradan dökülecek ve küçük yeryüzü kışlarını güneşe bulayacak sesleri, harfleri, sözcükleri...

Hayır, aralığın güzelliği belki de A'yla başlamasındandır; çünkü o, son gibi görünen bir başlangıçtır.

Hayır, aralığın güzelliği belki de, bir zaman çizgisi gibi görünürken, gizlice ince bir uzamı çağırmasıdır. Uzam da, biz kalımsızların, bilirsiniz, en büyük tutunma çabasıdır...

Aralığın güzelliği, hadi, aramayla da ilgili olsun. Hep bulacakmış gibi aramanın. Sonuçta bulmaktan da güzel, her yönlü bir aramalar dizisinin...

Akatalpa'ysa sesin, sözün, Türkçenin büyüsunü her şeyin önüne alan ve sayıları elbette bini bulmayan yeryüzü yurttaşlarının ülkesi; dördüncü yılında sürprizleri olacak sanıyoruz onun; bekliyoruz, bekleyin...

Nuri Demirci, Hulusi Geçgel, Ahmet Günbaş, Hilmi Haşal, Ayşegül İzmirli, Özlem Sezer, İlyas Tunç, İhsan Üren, Halim Yazıcı.

Özlem SEZER

ESKİL LEKE

içimin çağırıldığı kırlar var sende
ay batarken su içmeye inen ceylanlar
eskil zaman kentleri, taştan oyulmuş evler
buluttan, yağmurdan, kuştan bakarsın kimi
su gibisin, incecik yürürsün taşıdaki güneş lekesinde
sen yürüdükçe her sokağın sonuna bir deniz eklenir
ismin değil, sıfatın değil, sen olan gümüş yakamozlar
ipeği gizemli koylarından yüklenir de kadırgalar
ellerim saçlarına, uykularımız birbirine yaklaşır
sen iç çektikçe yaprağını eğip kapanan o mavi gül
bir an bulut kadar kocaman, bir an elin ayasındadır

ne çıkar, bir ilmeği çözmeye kalbini kırdıysak aşkın
aramızdaki her söz, nehre düşen ay yaprağıdır

AN

ellerimi al, hem de hepsini
yün eğiren, yaprak toplayan
çamur bedenlerin üzerinde dolaşıp
ırmaklarda boğulan ellerimi
gözümü kapatsam yağmur yüklü bulutsun
açacak olsam...

göz bebeklerimin içine alıp seviyorum sesini
uykulu bir yıldız geçiyor önümden
gökyüzünde iki buruk kanat izi

aşk mı, an mı, sen mi?

FERLANEN

bakışlarındaki mevsimler değişiyor
yüreğindeki sızılar uzaklaşıyor benden
çekildim bir anda, sazlıklarını hırpaladığım nehirden
yüzümün yerini gökyüzü kıyılarındaki ağaçlar aldı
gövdemin kapıları bir kez daha sıkı sıkıya kapalı

sen elleri irak bir hayatsın,
dikenli tellerde gezinen ay ışığı

BİRHAN KESKİN VE 'YERYÜZÜ HALLERİ'

Hilmi HASAL

İnsanoğlu, birey olmak, insanlığını duya doya yaşamak arzusuyla besler kimliğini. O umutla geliştirir. Esenlik mi denir, hidayet mi denir, yoksa huşu veya rehavet hali mi? Tam karşılığı üzerine henüz görüş birliği sağlanamamış. İnsanda bütün insanların halleri vardır diyen filozoflara hak vermemek elde değil. Birey olmanın, kendi olmanın temel belirtisi (göstergesi) dünyaya, öteki insanlara ilişkin kaygı duyma halidir. Şiir, en başta başkasına, ötekine ait incinmişliği taşıdığı, yansıttığı için evrensel bir türdür. Özel dili sayesinde kişiöğlunun içselliğine sokulabilir. Uyarır, dürter, sarsar, uyandırır.

Empati, (hemhal olma) duygusunun güzelliğini, zenginleştirici gücünü kavramaktan, benimsemekten başlar bireyleşme süreci. Ancak kişisel sancılarını, kaygılarını tanıdığına, tanımladığına başkalarına yaklaşabilir insan. Başkalarındaki benzer insanlık boyutunu okuyup kavrayabilir. Sanatçıysa hele, kavramanın ötesine de geçerek yansıtabilir 'haller' aynasındaki suretleri. Şunu demek istiyorum : Sanatçı empati duyarlığıyla varoluşuna anlam/lar yükleyen bireydir. Kendisi olduğu kadar, hatta bazen kendisi olduğundan çok ötekidir. Doğaya ait ne varsa; canlılar, bitkiler, sözler, renkler, sesler, tümü ilgi alanındadır sanat eylemcisi, yaratıcının.

Beni, dünyevi hallerle, bireysel haller üzerine düşünmeye sevk eden, Birhan Keskin'in *Yeryüzü Halleri* (*) adlı yeni şiir kitabı oldu. Onda yukarıda açıklamaya çalıştığım türden pek çok düşünce ucu buldum, Kitabın ilk sekiz şiiri hayvanları 'anlatıyor', 'konuşturuyor'. Uçan "Zümrüdüanka"dan, koşan "At"a değin; "Denizkabuklusu", "Karnca", "Salyangöz", "Tırtıl", "Örümcek" ve "Balık" yerine koyup test ediyor hayat için sempati sinerjisini. Evet, uçan, koşan, yüzen canlıları şiirinin objesi (nesnesi) kılmış. Örneğin, "Dağ"ın şu kadarcık konuş(turul)ması ne çok şey anlatıyor :

*taş yarılıyor bir çiçek için, yol veriyor.
kısacık konuşuyor çiçek: "dünya" diyor,
"gördüm, benimle tamamlanıyor." (s. 19)*

Doğanın şiirini yazmayı denemiş, *Yeryüzü Halleri* içinde, sekiz hayvan türünden sonra, altı yeryüzü yapısı, topoğrafik özellik, ya da coğrafi tanım, ya da doğa 'hal'ini konuşurmuş. Daha sonraysa, mikroskoba yatırılma sırası iki çiçeğe, iki meyveye, mekâna, ("Avlu" ve "Kapı") ile "İnsan" ve onun "Yolcu" haline geliyor. Kitabın kapanışı, düzyazı şiir, "Beyaz Levha" ile olmuş. Yani çıkıştaki kapıyı düzyazı şiir tutmuş.

Birhan Keskin, beşinci şiir kitabını Şeyh Gâlib Dede Efendi'den alıntıyla başlatmış : "*Tedbirini terk eyle takdir Hüda'nındır/ Sen yoksun o benlikler hep vehm ü gümânındır*". Bu dizelerin benimsenip kitabın felsefesine eklenmesi yorumlama işine kılavuzluk edecek cinsten ipuçları veriyor okura. Bir : kişiliğin (benliğin) çoğul ve sanı/sanrı (vehim) halini benimsemek, iki : doğanın bir parçası olan insanoğlunun varlığına ve yokluğuna, yani gelişine ve gidişine ilişkin mistik dayanağı gözardı etmemek... Dünyanın, insanın, yaşantının çetrefil haller manzumesi olduğunu, olabileceğini sorgulamanın yoludur seçilen, işlenen şiirsel izlek.

*serin bir dünyanın hatırınadır
çektığım dünya ağrısı*

(...)

*işte dünya kapısı, işte dünya kederi
ister dağın gölgesinde dur, ister
incirin neşesine vur
ağrı kendini ve tamamlama*

İnsanın ağrıda (çileyle) tamamlanacağını, kendini ol'duracağını, hamlıktan kurtulmuş ben'e, benliğe kavuşacağını imliyor. Kafdağının ardına ulaşan otuzuncu kuş, "Zümrüdüanka" olabilmeyen bedelini öngörüyor, İnsanoğlunun 'ham' halden 'som' hale, kendine, insana varması gereken yolun sonsuzluğunu çıkarsayabilir okur, Keskin'in dizelerinden.

Şair, sözü canlılar aleminin ağzından (fabl) ya da bitkilerin nefesinden, bazen de nesnelere duruşundan çıkıyor. Ama her 'hal'de duyarlık, düşünürlük baskındır. Yeryüzü Halleri insanın algı hazinesidir. Bir bakıma kurgulayabildiği sürede ve ölçüde kendini arama/bulma serüveninin anlatımıdır. "Bölünmüş bir hatırayım ben" demesi boşuna değil. Doğayı, zamanı sırtlamış söylemiyle, hayattan "haller" getiriyor okurun karşısına Birhan Keskin. Örneğin şu :

*Gül ekilmiş dünyada,
zülûf dökülmüş yastığa.
derinde bendeki muhabbet,
ve aşağıda yer değiştiriyor,
dönüyor
koyu bir sıvı : hatıra. (s. 21)*

"Buzul"un diliyle açığa vurulan hal. Kuşkusuz, başlığı değiştirip 'Toprak' konsa, aynı etkiyle imge çağrışımı uyandırır dizeler. Ne ki "Buzul" daha ender, daha ayrıksı bir simge. Vurucu, net ve titreşim yaratan esintisi var. Düşündürüyor; kişinin içindeki, derindeki üşüme halini. O nedenle, okyanus derinliğine meraklı bir şiir diye tanımlanabilir Birhan Keskin'in şiiri.

İlk şiir kitabı 1991'de, 28 yaşındayken yayımlanan Birhan Keskin'in dördüncü kitabı 1999'da, 36 yaşında çıkmış. Arkadaşlarıyla, *Göçebe* dergisini çıkardıkları yıllarsa, 1995-1998, (32-35 yaşlarında) olgunlaşma, şiirin yaşamına nüfuz etme dönemidir. Şimdi, *20 Lak Tablet + (Yolcunun Siyah Bavulu)* kitabından bir yıl sonra daha da olgun, daha da durulmuş bir söz'e kavuşturmuş söylemini. Şiirimizin iyi seslerinden biri diyebiliriz artık onun için. *Yeryüzü Halleri*'ni sevdim. Hayata ve doğaya dair içeriden ve canlı, renkli bir yaklaşımın ürünlerini okuduğum için sevdim. Ve işte edindiğim izlenimi paylaştım bu satırların muhatabı şiir okuruyla. Şiir serüveni ilgiyle kuşatılacak ve daha da güzel yaşam "halleri" katında görülmek istenecektir. Kaf dağına giden yolu açık olsun, kanatları imge rüzgârından beslensin.

* Birhan Keskin, *Yeryüzü Halleri*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, Ocak 2002.

ÇIKIYOR !

Sis Zaman Düş Zaman
İhsan ÜREN

Doğa Yayıncılık

İlyas TUNÇ

ÖN SÖZLER

seslenirim gelmezler
ben gitsem ürkütürüm
ah, nasıl başlasam bilmem ki bu kitaba!

belki de bir ön sözle:
'söz kendine oturacak yer arıyor'
çocuklarının doğumunu bu şekilde tanımlayan
Guarani yerlileriyle koyuldum yola
uygarlara teşekkürler...

ipe sapa gelmez şeyler, dedi okur
ön söz dediğin
On Söz de olsa
okunmuyor

Guarani yerlileri ve *Musa*
sözler elbette okunmaz
yalvaçtan şair olursa

dedim, ne yalvacım ne şair
sözlerim de *Kitap* değil
varsın okunmasın ama
ya ayakta kalırsa!

şiiir, gecenin rahminden düşüveren çığlık
uçarı çocuğum benim!
gel kollarıma

Halim YAZICI

SAVAŞ

bu sabah pamuk tarlasına gittim
bu yüzden serinliği
gözlerimin

uzun bir dağdaydım
üveyiklerle gittim
dönmedim

elim yüzüm rüzgârgülü
nereye baksam bir ölü kurşun/
asker

bu yüzden dönmedim
beyazları bırakmadı
gözlerimin.

ÇIKIYOR !

Milenyum Haikuları
İhsan ÜREN

Doğa Yayıncılık

Nuri DEMİRCİ

EYLÜL;
BELKİ SON

güller vazgeçti, çocuklar büyüdü
kuzeydeki vadiden geldi eylül
belki birkaç sıcak gün daha
sabahlarında üşüdüğüm

epey uzağımda kaldı içimden geçen yol
okunmuş bir kitaba kimseler dokunmuyor
sığılaştı yüzümdeki gamze, kuytularım boşaldı
toprak sert, yeni bir cümleye başlamak zor

bacasındaki duman, duvarına yaslanmış ağaç
bozmuyor kırdaki evin yalnızlığını
akşam, ölü kuşlar gibi düşüyor bahçeme
gece omzumda uykusu ağır, yorgun bir kızın kolları

yaprakları anlıyorum, yere yaklaşan
gökyüzünün dilini çözdüm
geçtiğim yerdeydi cennet, şimdi
buz tutmuş bir cehennemi yürüyorum

güller vazgeçti, çocuklar bekliyor

Ahmet GÜNBAŞ

BALKONKIZ

Başka ne olabilirdik dar zamanda
Yağmur olduk iki parça buluttan
Hasretin tozunu aldık silkeledik
Toprağın kınası açıldı bir anda
Önden gitti tay sekişli serinlik

İpislak konuklardık sevdası soylu
Kuşdiliyle uçurduk ilk haberi
Okşaya okşaya incelttik yolu
Bahar bastı geçtiğimiz her yeri
Terli bir türkünün koluna girdik

Geldiysek Balkonkız'a öyle uzaktan
Yokçiçeklerimizi dermeye geldik
Camgüzeli çığlık attı camlardan
Gülün hatrını sorduk şebboya su verdik
Balkonumuz göçeyazdı cıvıltıdan

Biz yine geliriz söz ağlamasın
Şırası süzülün sedefkâr ömrün
Çat kapı yatıya kalsın bu şiiir
Kum gibi yansa da yürekte hüznün
Bir çölün serabı derinliğidir

İKİNCİ YENİ ŞİİRİNİN ÇEVRESİNDE

ECE AYHAN

Hulusi GEÇGEL

İkinci Yeni, Cumhuriyet dönemi şiirimizin en çok tartışılan hareketlerinden birisidir. Garip'in koyduğu ve zamanın gittikçe yıpratığı yasaklara bir tepki olarak doğmuş ve farklı dünya görüşlerine sahip sanatçıların şiirlerini haftalık Pazar Postası gazetesinde toparlamalarıyla bir akıma dönüşmeye başlamıştır. Öncüleri arasında İlhan Berk, Oktay Rifat, Turgut Uyar, Edip Cansever gibi daha önceki şiir anlayışlarına uygun kitaplar da yayımlanmış şairlerin yanı sıra; Cemal Süreya, Sezai Karakoç, Ece Ayhan gibi ilk kez bu hareketle duyulan yeni isimler de bulunmaktadır.

Bu şiir hareketi, daha ilk örneklerinde görülen farklı sözdizimi, sözcük deformasyonu, soyut / kapalı anlatımı ve kimi öncülerinin kaleme aldıkları poetik nitelikli yazılarıyla bugüne kadar süren yoğun tartışmaları da beraberinde getirmiş, kimileri tarafından modern Türk şiirinin önemli bir atılımı olarak kabul edilirken, kimileri tarafından da "bir skandal" olarak değerlendirilmiştir.

Ece Ayhan, ilk şiirini yayımladığı 1954'ten bu yana İkinci Yeni içinde yer almış ve gerek şiirleriyle, gerekse yazılarıyla bu şiir anlayışının oluşmasında ve gelişmesinde önemli katkıları bulunmuş bir sanatçıdır. Hareketin "İkinci Yeni" olarak adlandırılmasına karşı çıkmış; "sivil şiir", "sıkı şiir" ya da "kara şiir" adlarından birinin daha uygun olacağını savunmuştur. Önerdiği adlardan da anlaşılacağı üzere Ece Ayhan, daha çok toplumsal gerçekçi sanat anlayışını savunanlarca kendilerine yöneltilen "yaşamdan kopuk şiir", "kaçak şiir" suçlamalarının tersine, toplumsal hayatın her yönünü sorgulayan bir şiir anlayışını benimsediklerini iddia etmektedir.

Ece Ayhan, "Belki genel geçerliliklere aykırılık taşıyan bir tanım olabilir" uyarısında bulunarak kendi şiir tanımını ise şöyle yapmaktadır: Bence şiir denilen şey, dilde bir 'nesnel karşılıklar' toplamının 'şiir kütüğü'ne çakılmasıdır (Ece Ayhan, 1996: 59).

"Nesnel karşılık", Eliot'un kullandığı bir terimdir. Aşk, acıma, sevinç gibi duyguların, varlıklar arasındaki karşılıklı ilgileri sezibilme yeteneğine sahip olan sanatçı tarafından somutlaştırılabileceği nesnel bir varlıkla anlatılmasını ifade etmektedir (Akalin, 1984: 201). Ece Ayhan da, bu terimden hareketle, toplumsal yaşamdaki deyimler, kavramlar, tamlamalar bir yana bırakılarak şiirde her şeyin "somut bir karşılığı"nın bulunması gerektiğini, aksi takdirde şiire ulaşılamayacağını savunmaktadır.

Modern Türk şiirinde Tanzimat edebiyatıyla başlayan yeni biçim arayışları, Cumhuriyet döneminde büyük atımlar göstermiştir. Şairlerin genel olarak, artık geleneğin önlerine koydukları kalıplardan kurtulup içerikle biçim arasında sıkı bir bağlantı kurma çabası içine girdikleri ve "her yeni öz, biçimini de beraberinde getirir" ilkesinden hareket ettikleri görülmektedir. Fazıl Hüsnü Dağlarca, Behçet Necatigil gibi sanatçılarda görülen dilin kendisini de bir konu olarak ele alma anlayışı, İkinci Yeni'den sonra yaygınlık kazanmıştır.

Dilin kendisini de bir "konu" olarak gören İkinci Yeni sanatçıları, şiirde dilin de dönüştürülmesi gerektiğini savunmuşlardır. Sözcük-sözdizimi deformasyonuna ve uzak çağrışımlı imge örgüsüne dayalı söyleyiş özellikleriyle, çok şiddetli tepkilere maruz kalmışlar ve okur kitlesini şiirden uzaklaştırdıkları gerekçesiyle uzun süre bu tartışmaların odağında yer almışlardır.

Batının özellikle sembolizm ve sürrealizm akımlarından etkilenen İkinci Yeni sanatçıları, bu akımların okura anlam boşlukları bırakan dil kullanımlarından da esinlenerek kapalı bir anlatım tarzını şiir dillerinin karakteristik özelliği haline getirmişlerdir. Okurun şımartıldığını, sarsılması gerektiğini düşünmüşler ve okur tarafından anlaşılma endişesi de taşımadıklarından, Garip şiirindeki konuşma dilinin tersine, alışılmadık söyleyişlere yer vermekten kaçınmamışlardır.

İkinci Yeniciler, şiirin en önemli öğelerinden biri olarak imgeyi görmüşler ve Garipçilerin şiirden kovduğu imgeye kapılarını sonuna kadar açmışlardır. Şiirlerinin en belirgin özelliklerinden biri olan kapalı anlatım ve soyutlamayı, büyük oranda imgenin yardımıyla gerçekleştirmişlerdir. Garipçilerin ve Toplumcu Gerçekçilerin tersine, şiirin bir şey anlatmak için yazılmadığını savunmuşlar ve şiiri bir görüntü (imge) sanatı olarak kabul etmişlerdir. Anlamdan uzaklaşan şiir, ondan "beklenen coşkuyu, etkiyi" ise, imgeyle sağlayacaktır.

Ece Ayhan da, şiirin imgeyle kurulduğunu, onsuz hiçbir şeyin anlatılamayacağını savunmakta ve şiiri bir "imgeler sanatı" olarak görmektedir. Duyumların birer temsilcisi olan imge, onun şiirini kuran temel malzemelerden biridir ve şiirleri gücünü daha çok bu özgün hayallerden almaktadır. İmge yapılarını şiirlerinin tema özelliklerine göre kuran sanatçı, *Bakışsız Bir Kedi Kara*'da Tanzimat'tan bu güne uzanan zaman dilimi içinde masalsi bir atmosfer yaratmak üzere gerçeküstü görüntülere dayalı imgeler oluştururken; günün sorunlarının işlendiği *Devlet ve Tabiat*'ta ise, gerçek görüntülere dayalı imgeler kurmuştur.

İkinci Yeni şiirinin en belirgin özelliklerinden birisi de, alışılmamış bağdaştırmalara çok sık yer verilmesidir. Bu şiir hareketi üzerine yapılan tartışmalarda "anlamsız" şiir suçlamasının bir dayanağını da, birbirinden uzak çağrışımlı sözcüklerin bağdaştırılması oluşturmuştur. Ece Ayhan da, okuyucuya yeni tasarımların sunulmasında önemli roller yüklediği imge,

sembol ve benzetmelerin yanında, daha başka tasarımların da aktarılmasını sağlayan alışılmamış bağdaştırmalara çok sık başvurmuştur.

Şiirde yeni anlatım biçimleri elde etmek amacıyla, "yeni sözcükler türetmek, değişik cümle türleri kurmak" yoluyla iletişim dilinde sapma'lara gitmek, şiirin bütün dönemlerinde görülebilen bir özelliktir. Bir etkileme ve anlatımı güçlendirme ögesi olarak çok sayıda şairin başvurduğu bu anlatım yolu, İkinci Yeni sonrası şiirimizin önde gelen özelliklerinden birini oluşturmaktadır.

Şiirde alışılmamış bağdaştırmalar yoluyla, "geniş bir düşünce-tasarım-duygu-görüntü yumağı" oluşturulması ve "göstergelerin ustaca, özgün bir biçimde" bağdaştırılması amaçlanmaktadır. Böylece şiir, yaratılan değişik tasarımlarla birlikte okuyana / dinleyene bir duygu ve düşünce zenginliği yaratmakta ve güçlü bir anlatıma erişmektedir.

Ece Ayhan'ın şiirini güçlü kılan etkenlerin başında, oluşturduğu özgün imgeler gelmektedir. Bu imgelerin en belirgin özelliği ise, İkinci Yeni'nin diğer şairlerinde de görüldüğü gibi, "alışılmamış bağdaştırmalar"la aktarılmasıdır. Uzak çağrışımlar sağlayan göstergeler seçilip bir arada kullanılarak şiirleştirilmeye gidilmiştir.

Ece Ayhan, ilk iki kitabı olan *Kınar Hanımın Denizleri* ve *Bakışsız Bir Kedi Kara*'da Garip ve Nâzım Hikmet şiirine bir tepkinin uç örnekleri de sayılabilecek şiirlerini toplamıştır. Şiirde "rastlantısal anlam"ın denemeleri olan bu ürünler, biçimden hareketle kurulmakta ve anlamı onun denetimine bırakmaktadır. *Devlet ve Tabiat*'tan sonraki evrede ise, dil özellikleri yönüyle İkinci Yeni'den kopulmamakla birlikte, içeriğin biçimle beraber ele alındığı görülmektedir.

Ece Ayhan, düzyazı şiire de yöneldiği 1965'ten sonraki dönemde, şiirde musikiyi mümkün olduğu kadar arka plâna atmaya, hatta atonal müzik kuramından hareketle, tamamen silmeye çalışır. O, sözcüklerin seslerinden çok anlam yapılarıyla ilgilenir. Yakından takip ettiği sinema sanatının da etkisiyle, sanatın özünün sessiz çekilmesinde yattığını düşünmektedir. Dili ve anlatımı kurguların verdiğini, dolayısıyla sesin fazladan bir şey olduğunu savunur. "Sessiz çekim" ve "kurgu", sinemaya ait terimlerdir. O, sinema sanatının teknik desteğiyle şiirini görüntüyle kurmakta ve okurdan bu görüntüleri algılayarak zihninde sese çevirmesini beklemektedir.

Bakışsız Bir Kedi Kara (1965)'ya kadar olan dönemde, Ece Ayhan'ın sözcük yinelenmeleri yoluyla dize içlerinde bir dil musikisi oluşturma çabası içinde olduğunu şiirlerinden bazı alıntılarla örneklendirebiliriz:

"esrikmiş herhal bahçe bahçe çiçekleri olan ablam"
"bir ölü macar cambaz buldu beni buldu beni"
"kinleri gibi renk renk"
"açın pencereleri açın"
"cam gibi cam gibi"
"ama yok ne olur ağlama böyle ama yok"
"şunun şurasında tramvaysız, çocuk olmak turuncu olmak"
"yavaş yavaş çürüyor"
"Vedha Vedha Vedha ne diyordu (diyordu ki)"
"bizi kullanıp kullanıp duruyormuş"
"bir soluk var yaşıyor uzak uzak"
"şarkılara şarkılara düşen kadınlar var şarkılarında"

Sanatçının düzyazı şiire de yöneldiği *Bakışsız Bir Kedi Kara* (1965)'dan itibaren ise, şiir dilinin musikiden yararlanmak bir yana, sözcüklerin rasgele oluşan ses benzeşmelerini dahi gizlemeye çalıştığı görülür. İkinci Yeni şiirinde başından beri ton dışılığı (atonallik), bakışsızlığın (asimetri) ve ses kaksızlığının (dissonans) uygulandığını söyleyen Ayhan, insan kulağına hoş gelmediği gerekçesiyle, "uyumsuz" notaların bu bileşiminden toplumsal gerçekçi eleştirmenlerin ve sanatçıların hoşlanmadıklarını düşünmektedir.

Kapalı bir anlatımın arkasında sosyal konulara yer veren ve hiç müstakil bir aşk şiiri yazmayan Ayhan'ın şiiri genel olarak lirizmden ve musikiden yoksun bir söyleyişe sahiptir. Açıklamalarında da görüldüğü gibi, bu, bilinçli bir dil kullanımıdır ve onun üslûbunun belirgin özelliklerinden birisini oluşturur. "Şiir geldi kelimeye yandı" parolasıyla söz'den kelimeye yönelen İkinci Yeni şairleri, aynı zamanda kelimelerin fizyolojik seslerini de bırakarak zihinsel bir ses arayışına girmişlerdir.

Ece Ayhan, daha ilk şiir kitabı olan *Kınar Hanımın Denizleri*'nden itibaren kendisine özgü bir biçim arayışı içine girmiştir. Kitapta yer alan 27 adet şiirden sadece 5 tanesinin dize sayısı eşit bentlerden (iki dörtlük; birer ikilik, üçlük ve beşlik) oluşmaktadır. Diğer şiirler, dize sayısı karışık bentlerle kurulmuşlardır. Kitapta yer alan şiirlerin tamamında, bentlerin ilk dizelerinin baş harfleri büyük, diğer dizelerin baş harfleri ise küçük yazılmıştır.

Sanatçı, ikinci kitabı *Bakışsız Bir Kedi Kara*'da düzyazı şiire yönelir. Bu biçim değişikliğinin, bir metin ilişkisi içinde bir araya getirilen şiirlerin özüne en uygun kalıp arayışından kaynaklandığı düşünülebilir. Yaşadığımız dünyanın gerçeklerini masalsi bir dünya atmosferi içinde gizemli bir dille anlatan bu şiirler, böyle bir içeriği taşıyabilecek kalıbı düzyazının geniş söyleyiş olanaklarında bulmuştur. Şair, nesir söyleyişine düşmemek için, hemen tamamı devrik, kısa cümleler kurmuş, zengin çağrışım olanağı

sağlayan çok sayıda imge kuruluşuna yer vermiştir. Eser, biçim bakımından nesre daha yakın dursa da, devrik cümlelerin temin ettiği ahenk ve imgelerin sağladığı yoğun çağrışım alanıyla şiirselliği yakalamıştır.

Bakışsız Bir Kedi Kara (1965) ve *Ortodoksluklar*'da (1968) dizelerin "kısıtlıyıcı" işleyişinden yararlanarak düzyazı şiire yönelen sanatçı, dize kuruluşu şiirden de vazgeçmemiş, *Devlet ve Tabiat* (1973) ile *Zambaklı Padişah* (1981) kitaplarında her iki biçimi de kullanmıştır. Çok *Eski Adıyladır* (1982) ve *Son Şiirler* (1993) kitaplarında yer alan şiirler ise, düzyazı formundan oluşmaktadır.

Üçüncü şiir kitabı olan *Ortodoksluklar* da, yine düzyazı biçimiyle kurulmakla birlikte birtakım yenilikler içermektedir. *Bakışsız Bir Kedi Kara*'daki şiirlerin tamamı büyük harflerle yazılmış başlıklar taşırken, bu şiirlerle başlık yerine Romen rakamlarıyla I'den XXVII'ye kadar rakamlar verilmiştir. Birbirinden rakam-başlıklarla ayrılan şiirlerin taşıdıkları sıra numaraları, bir bütünün parçaları olduklarını göstermekte ve konu birliğine işaret etmektedir. Şiirlerin hemen tamamı (I ve VII numaralılar hariç), ikişer satırlık paragraflarla kurularak düzyazı biçim yumsatılmaya ve dize kuruluşuna yakın bir biçim elde edilmeye çalışılmıştır.

Her kitabında biçim bakımından bir yenilik arayışı içinde olduğu görülen Ece Ayhan, 1973'te yayımladığı *Devlet ve Tabiat ya da Orta İkidem Çocuklar İçin Şiirler*'le birlikte yeniden dize kuruluşu şiire yönelmiştir. Bu şiirler, birer başlık taşımakla birlikte, bentlerin başına koyulan rakamlarla, bir biçim yeniliğini de getirmişlerdir.

Sanatçının beşinci kitabı *Zambaklı Padişah*'ta, yeniden Romen rakamlı başlıklardan oluşan dize kuruluşu şiire yöneldiği görülmektedir. Ancak bu kitapta yer alan romen rakamlı 32 şiirden 13'ü, tek dizelik biçimleriyle hemen dikkati çekmektedir.

Ece Ayhan, altıncı kitabı *Çok Eski Adıyladır*'daki şiirlerinde, o zamana kadar geliştirdiği bütün biçim özelliklerini bir arada kullanmıştır. Kitapta yer alan 42 şiirin her biri ikişer başlık taşımaktadır. Bunlardan biri, büyük harflerle verilmiş müstakil bir isim, diğeri de kitabın sonundan başına doğru ilerleyen Romen rakamlarıyla verilmiş bir sıra numarasıdır. Her şiirin bentleri, ayrıca Arap rakamlarıyla da numaralandırılmıştır.

Onun son şiir kitabı *Son Şiirler*'de, ilk kitabından beri toparlayarak getirdiği biçim özelliklerini bir arada kullandığı görülmektedir. Düzyazı şiir formunda yazılan bu şiirler, az sayıda satırdan (dizeden) oluşan paragraflara (bentlere) bölünmüşlerdir. Şiirde "dize"nin çok önemli olduğunu belirten sanatçının tamamen "dizleri kırılmış" şiirler yazmaktan kaçındığı ve şiirini nesir cümlesi ile dize arasında bir biçimle kurduğu söylenebilir. Son şiirlerinde de, her şiirin müstakil başlığı bulunmakta ve şiirlerin bentleri Arap rakamlarıyla numaralandırılmaktadır.

Onun şiiri *-Devlet ve Tabiat*'tan itibaren göndermelerin günümüz Türkiye'sine yönelmesinden kaynaklanan bir algılamaya kolaylığı görülse de her dönemde kapalı bir anlatıma sahiptir. Adeta özel bir sözlüğü andıran sözcük dünyası ve sözdizimi aşılabildiği takdirde, okurun karşısına zengin anlam katmanları çıkmaktadır. Genel olarak İkinci Yeni şiirine yöneltilen anlamsızlık suçlamalarının çoğu, okurun bu dil engelini aşarak anlam katmanlarına ulaşamayacağı itirazlarından doğmuştur. Bu itirazlarda, anlamı "anlamsızlığa" kadar serbest bırakan kuramsal açıklamaların ve bu yolda yazılan çok sayıda şiir örneklerinin rol oynadığı da unutulmamalıdır.

Ece Ayhan, şiirlerinin önemli bir kısmını birbirinden bağımsız eserler olarak değil de, bir kitaptaki metni meydana getiren parçalardan biri olarak yazmıştır. *Ortodoksluklar*, *Zambaklı Padişah* ve *Çok Eski Adıyladır* kitaplarında toplanan şiirler başlık yerine numaralar taşımakta ve bir konu etrafında bir araya gelerek bir metin oluşturmaktadır. Her biri başlık taşımakla birlikte birbirinden sıra numarasıyla ayrılan *Çanakkeleli Melâhat'a İki El Mektup* kitabında yer alan şiirleri de bu kategori içinde değerlendirmek mümkündür. Kendisiyle yapılan bir görüşmede, "uzun bir zamandan beri niçin yeni şiir yayımlamadığı'nın sorulması üzerine Ayhan, "*Şiirlerimi bütünlemek için. Bir alışkanlık oldu bende. Hepsini bütünleyene kadar parçasını yayımlamıyorum*" (1993: 140) cevabını vermiştir. Bu özelliklerinden dolayı onun şiirlerindeki temaları, şiir kitaplarına göre belirlemek daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Kınar Hanımın Denizleri: Ayhan'ın 1959'da yayımlanan bu ilk kitabında yer alan şiirler; tarihe, coğrafyaya, ekonomiye göndermeler yapmakta ve Meşrutiyet sonrası devlet hayatının yakın tarihimizde yaşanan olayları, anıları sunulmaktadır.

Bakışsız Bir Kedi Kara: Ece Ayhan'ın "sıkı şiirlerim" dediği düzyazı şiir serisidir. Bu şiirlerde günümüz insanının sorunları, korkuları masalsi bir dünya atmosferinde dile getirilmektedir.

Ortodoksluklar: Bu eserde, ad olarak Romen rakamlarının verildiği XXVII şiir bulunmaktadır. Tarih göndermesinin öne çıktığı bu şiirlerde, "eski İbrani metinlerinden ve Bizans tarihinden derlenmiş" malzemeye, bir anlamda "insanlığın acı çekme tarihi" yazılmaya çalışılmaktadır. Şiddet imgelerinin öne çıktığı bu kitapta yer alan şiirler, göndermelerin hangi tarihsel anlatılara olduğunu çözmeyi zorlaştıran, neredeyse olanaksızlaştıran bir kurguya sahiptir. Bozulmuş bir gramerin taşıdığı belirsiz göndermeler kimi özel adları ve eylemleri öne çıkarmaktadır.

Devlet ve Tabiat ya da Orta İkidem Çocuklar İçin Şiirler: Onun okurla iletişim kurabildiği ve Yort Savul, Mor Külhani, Meçhul Öğrenci Anıtı

İhsan ÜREN

Z – ÇIKINTISINDA DİRENGEN KADIN

Parasız yatılı okul öğrencisi sivil bir şair, 27 Mayıs 1960 Devriminden bir gece önce yazdığı bu şiiri, kendisine "Etikçi" diyen büyük şair Ece Ayhan'ın ansısına armağan eder.

Öyle ise yenildim ordusunun kumandanı,
şemsiyen göklükte deniz ağacı.

Paralel martıların düşüş aklığı ıssız.

Övgülerin çtkırıldım dudaklılığı;

Direngen kadın

anahtar çıkıntısız.

Bursa, 26 Mayıs 1960

gibi tanınmış şiirlerinin bulunduğu kitabıdır. Devlet-birey ilişkilerinin, toplum sorunlarının irdelendiği, politik şiir anlayışının öne çıktığı bu şiirler, daha çok bugünün Türkiye'sine göndermeler yapan temalarının okura yabancı gelmemesi nedeniyle, diline rağmen, sanatçıyı daha geniş bir okur kitleyle buluşturmuştur. 1973 Türkiye'sinin toplumsal ve politik çalkantılarını yansıtmaktadır. Ancak, bu şiirler Nâzım Hikmet çizgisinde sürdürülen politik şiir anlayışının tamamen dışında bir anlayışın ürünüdürler. İkinci Yeni'yle gelen dil ve üslup özellikleri korunmuştur.

Çok Eski Adıyladır: Ece Ayhan'ın, "*Kırka yakın insan yulını bulan yazı yaşamında varabileceğim en yetkin ve en sıkı bir kitabımdır ve tabii en karamsar da!*" (1993: 137) dediği kitabıdır. Eserde, "tarihi düzünden okumaya ayaklanmış çocuklar"ın sözcüsü olarak sondan başa doğru sıralanmış 42 düzyazı şiir bulunmaktadır. "Meclislik" sözcüğünü, "bir minyatürde figürlerin istifi" anlamında kullanan sanatçı, eserinin alt başlığını "Meclislikler, Minyatürler" koymuştur. Eserde yer alan şiirler, "bir minyatürde figürlerin istifi" misali, zincirleme tema birliği oluşturmaktadır. Genellikle Osmanlı dönemine göndermelerin yapıldığı bu şiirlere, "tarihin düzünden okunma"ya çalışıldığı politik nitelikli tarih okumaları da denilebilir. Şair, tarihteki iktidar oyunlarını ve bu oyunların devlet ve toplum hayatına yansıyan olumsuz etkilerini öne çıkarmaktadır.

Zambaklı Padişah: Bu kitapta toplanan şiirler, Ece Ayhan'ın tersinden yazıldığı iddia ettiği tarihi, düzünden yorumlama çabası olarak görülebilir.

Çanakkeleli Melâhat'a İki El Mektup: "Dışta bırakılanların, hal ve gidişi sıfır olanların, yasaklananların" şiirini yazdığı söyleyen Ece Ayhan, Cumhuriyet'e bir de, hayat kadını olan "Çanakkeleli Melâhat"ın güzüyle bakılması gerektiğini savunmaktadır. Ona göre "Melâhat", devletin karşısında olmadığı gibi içinde de olmayan "sivil" bir kahramandır.

Son Şiirler: Ece Ayhan, 1993'te yayımlanan *Son Şiirler* kitabının aslında "*Son Sivil Şiirler*" olması gerektiğini, "son" sözcüğünü kendisinin unuttuğunu belirtmektedir. Yakın tarihimizin sosyal ve kültürel hayatına ironik bir bakışı açısı getiren şiirlerden oluşmaktadır.

Ece Ayhan, ünlü İngiliz ekonomist Ricardo'nun, "Kasabadan en uzakta bulunan 'son tarla'nın ürünü, o ürünün piyasadaki fiyatını belirler" rant kuramını adeta bir yaşam felsefesi haline getirmiş ve "Düşüncede de, resimde de, şiirde de böyledir ve bence çemberin en ucunda olunmalıdır" sözleriyle edebiyata taşımıştır. Sanatçı, "Bir şeyler yapılmak isteniyorsa, sınır çarpışmaları ya da marjinallik göze alınmalıdır" ilkesinden hareket etmekte ve şiirde olduğu gibi düşüncede de, sınır çarpışmalarından yana olduğunu belirtmektedir (1993: 214).

O, yaşamın her alanında yaptığı sınır çarpışmalarını şiirine de taşımış bir sanatçıdır. Farklı bir sözdizimi, sözcük deformasyonu; soyutlamaya, kapalı anlatıma hatta anlamsızlığa yönelme; uzak çağrışım sözcüklerin bağdaştırılmasından doğan çözümleri güç imgeler kurma gibi üslup özellikleri şiirde ve dilde gerçekleştirdiği marjinal yeniliklerdir.

Şiirde biçimle içeriğin ayrılmazlığını bilinçle uygulayan şairlerin başında gelen Ece Ayhan, "kapalı şiir" ile "anlamsız şiir" kavramlarının birbirine karıştırılmasının zararını en çok görenlerden biri olmuştur.

Akalin, Sami L.(1984): *Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Varlık Yayınları, 6. Baskı.

Ece Ayhan (1993): *Şiirin Bir Altın Çağı*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı.

Ece Ayhan (1996): *Dıpyazılar*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı.

NEYE BAKSAM NE GÖRSEM GELİR BANA GAM OLUR

Ayşegül İZMİRLİ

Önce notlar: 1) *Akatalpa*'nın Kasım sayısındaki yazımın başlığı Benzemez Kimse Sana olacaktı, olamamış. 2) Hangi teknik hata ya da baskı ayıbıysa, noktalama işaretlerinin tümü noktalardan nokta beğenmiş, *Akatalpa*'nın Kasım sayısı, siyah noktalı yayınlanmıştır ve de bu hal, Anadolu dergilerinin yüz akı bir dergiye hiç yakışmamıştır.

Şimdi haberler:

Gümüşlük Akademisi ve Anadolu dergiciliği üzerine *Akatalpa*'nın kasım sayısı için yazdığım yazıdan sonra çıkan dergilerde, bu toplantıyı değerlendiren yazılar aradım ve görüşlerimi bir anlamda test etmek istedim.

Aykırısanat'ta Adnan Gül yazmış, Doğru Ev Sahipliği başlığı altında. Evet, yanılmamışım; toplantı için seçilen ad bile doğruluyor beni: "Yoksulluk ve Ses". Yoksulluğun maddi tarafı bir biçimde aşılabilir de ses yoksulluğu nasıl aşılır? Anadolu dergiciliğinin asıl derdi ses yoksulluğudur çünkü, pes seslilik, yankı eksikliğiyle birlikte. Antalya ve Diyarbakır toplantılarında, ses açıcı mentollü, okalıptüslü hangi buğu formülleri bulunacak, bulabilecekler mi bakalım.

*

Tuncer Uçarol, Günce Eleştiri üst başlığıyla yazdığı okuma notlarının *Kum* dergisinin Ağustos 2002 tarihli 7-8. sayısında yayınlanan bölümünü, *Akatalpa*'nın, tam bir yıl önceki kasım sayısına ayırmış. Acüllüğün sınırlarını zorlayacak ve bir yıl beklemeden, bu yazımın bir bölümünü Uçarol'a ayıracağım. - Hüseyin Atabaşı'ı rahatlatmak için söylüyorum: Uçarol'un Türkiye'nin hangi şehriden olduğunu, hatta kimliğinden öyle anlaşılrsa da, Türkiyeli olup olmadığını bile bilmiyorum; yani bil(me)diğim kadarıyla bir hemşeriliğimiz yok.-

Uçarol, yazılarını okutmak için kendince bir yöntem geliştirmiş, bu yöntemiyle edebiyatımızın aortu olan dergilerde, yankısı yumuşak sesine vadiler bulmuş, bağırma provalarında bile çevreye rahatsızlık vermemeye özen gösteren bir eleştirmendir, eğer kendini eleştirmen olarak tanımlıyorsa.

Ahını hicranımı kabartmış biri olduğum için bana inanmayacak ama, ben Uçarol'un biçimini seviyorum, yazılarını keyifle ve önemseyerek okuyorum. Dahası da var; okuduğum yazılarından sonra, yazma rotasını izleyerek bir eleştirmen olarak ne gibi özellikler taşıdığını saptamaya çalışıyorum.

Bulduklarım şunlar:

Bir: Uçarol okurken ve yazarken sürekli kendisiyle konuşmaktadır. .

Biliyorum, aslında, kendisiyle konuşuyor olması, bir bakıma elindeki kitabın yazarını-şairini veya incelediği derginin yazarlarını-şairlerini kendileriyle konuşturması, onlara ürünlerini açıklayacak sorular sordurmasıdır. Bir bakıma empatinin yazıdaki karşılığı olarak görüyorum Uçarol'un yaptığını. İnsan ilişkilerinin gelişmesine ve onların birbirlerini anlamasına yardımcı olan bu yöntemin eleştiri konusunda da kullanılabilir olduğunu kanıtlamaktadır, bana göre.

İki: Uçarol'un bulmaca çözmeye meraklıdır ve bu merakını tutkuya dönüştürmüştür

Kitapların sayfalarını kaldırıp altına bakması, dergilerin satır aralarında kazı yapması, sözcüklerden sözcüklere iz sürmesi sadece merakla açıklanamaz. Uçarol bir bulmaca tutkunu, bir sözcük, bir anlamkoliktir. Değilse, bir hallaçtır.

Peki ya üç? Var:

Dokunmuş bulunduğum âh ü hicranı, Uçarol'un üçüdü. Dedim ki, diyorum ki: Uçarol, okuma ve yazma sürecinde elde ettiği bütün konuşma metinlerini, bütün bulmaca sorularını, onlara verdiği yanıtları; bulduğu bütün izleri ve kazı sonuçlarını, güncesine kaydetmeden önce, kaydederken, ya da kaydettikten sonra veya her üç halde de Aytül Hanım'a gösterir, okur, okutur veya her üçünü de yapar; kısacası, kayda geçmiş geçmemiş görüş ve düşüncelerinin onunla paylaşır. Bir de eşinin adını, tıpkı bir nazar boncuğu gibi, bir kez olsun, yazılarının bir satırına takmayı pek sever. Bunu dedim ve şimdi bu dediğimi onun üçüncü özelliği olarak kayda geçiriyorum. Belki de özellik falan değildir bu, Uçarol'un uğuru ya da mutluluğunun anahtarıdır. Neden olmasın; yazarlar yazılarıyla boğuşurlarken bir de eşleriyle boğuşmak istemezler doğal olarak, hoş tutarak hoş tutulmayı yeğlerler. Uzun sürmüş yazı zamanlarında çok şey ihmal edilir; bu ihmal bir biçimde hafifletilmelidir.

Uçarol beni, "adları bırak yazdıklarına bak" mealinde uyarıyor ve yazısından bir alıntı yaparak dikkatimi yazdıklarının içeriğine yönlendiriyor. İşaretlediği yeri okumuştum, bir daha okudum; diyor ki, "... *insanoğlu bir tuhafur, Aytül'e sordum..*"

Eh, tam bir tescil, başka ne?

Yazdıklarımın dedikoduyla bir ilgisi yoktur, yazar sosyolojisine ve psikolojisine inceden aralanan bir kapıdır, öyle görülmelidir.

*

Uçarol, aynı yazıda, Serdar Ünver'in Kuyu şiirini, bir oğul-baba şiiri olarak okuduğunu yazmıştı, Bu değişimini okuyunca, anne imgesinin yerini baba imgesine terk ettiğini, örnekleriyle bir yerlere not ettiğim geldi aklıma. Aradım buldum. Şöyle yazmışım: "Çocuklar, annelerinin bir adım gerisinde durarak aralarındaki üç adımlık genetik mesafeyi koruyan babalarını keşfe çıktılar ve babalarını 'görebilmek' için annelerini kenara çekmeye başladılar."

Not aldığım örneklerle şunlar: *Akatalpa*'nın 31. sayısında yayınlanan Yelek şiirinde Nuri Demirci'nin dedikleri:

*görsün diye
önünden geçtim babamın
yolu sordum, bahane işte
çok eski bir resmine bakar gibi baktı bana
dudağında ağlamayı andıran bir gülümseme*

Agora'nın 27. sayısında, Serap şiirinde
*Ah ölüp gideceğim, babamın şiirini hâlâ yazamadım
diye hayıflanan Hüseyin Alemdar, sonrasında
çocuklar, gözleri kapalı olsa da
babaların gözlerindeki mavi ışık
demetiyle bakarlar hayata
deyişi ve şöyle noktalayışı:
Ah babalar ölmek içindir!*

Aynı derginin aynı sayısında İlyas Tunç'un, Sevecen Sözler şiirinde, bir baba-oğul yer değiştirmesini yaşaması ve hem kendine, hem kendinden seslenişi:

*baba, baba / nereye böyle erkenden
(...)
sözlerine hoş gelsem de / babasız bir şiirden
armağan mı olur ki...
(...)
kim kimin babası sahi / kimden öksüzüm ben*

Islık dergisinin 13. sayısında, Mutlucan Güvendir'in tek dizeyle
Bu yüzden bütün babalar gürültüde

a. lee'nin ise, bir başlıkla:diziye ekleniş.

Balkona Sığmayan Eski Babalara Dair.

Ece Ayhan'ın kanatlarıyla havalanan ve onun ağızıyla konuşan bu şiir, aslına yaklaşmış iyi bir kopya. Kopya'yı kötü anlamda düşünmeyin, a.lee'nin baktığı yer olarak düşünün. Ece Ayhan'ı çok ve iyi çalıştığı belli; "kopya"sı da orada.

Ve *Adam Sanat*'ın Ekim 2002 tarihli sayısında Onur Caymaz'ın Hastede Bir Pazar'ı:

*senin gibi bahriyeli senin gibi şoför
senin kadar futbolcu tamirci yeşil gözülü
adam
Böyle...*

İÇİNDEKİLER
Cilt: 3 Sayı: 25-36
Ocak 2002–Aralık 2002

(Köşeli ayraç içindeki rakamlar sayıyı, ötekiler sayfayı göstermektedir.)

ABACI, Tahir	: Haliç (şiir)	[29] 1	ERKEKLİ, Osman Serhat: Önsöz (şiir)	[30] 6
AKATALPA	: Yeni Yılıız Güzel Eskisin	[25] 1	: Bir Nisan Gecesi Rüyası	[33] 6
	: Bursa-İstanbul Hattı	[26] 1	FERHAD, Hüseyin: Şehnaz Divan (şiir)	[26] 3
	: Bursa'da Dügünler Ayı	[27] 1	GEÇGEL, Hulusi : II. Yeni Şiirinin Çevresinde	
	: İyi Yolculuklar	[28] 1	: Ece Ayhan	[36] 4
	: İki Soru	[29] 1	GÜLBEK, Tamer : Buz Gibi (şiir)	[26] 3
	: Yök'çe ile Yok'ça	[30] 1	: Sanat (şiir)	[26] 3
	: Yazlama	[31] 1	GÜNBAŞ, Ahmet : "Bezgin Atlas"ın Şairi:	
	: Tanpınar ve Bursa	[32] 1	: Hüseyin Peker	[25] 7
	: Nâzım Hikmet ve Bursa	[33] 1	: Enkaz (şiir)	[26] 3
	: Vefalı Dostlar Şifalı Otlar	[34] 1	: "Hüzün" Kitabına Doğru	[32] 5
	: Bursa Ansiklopedisi	[35] 1	: Balkonkız (şiir)	[36] 3
	: Aralık Pencere, Aralık Kapı ve		GÜNDÜZALP, Kemal: Akşamüstü Düşleri (şiir)	[34] 6
	: Aralık	[36] 1	GÜVEN, Metin : "Birey" Olmak ya da Serencam	[25] 6
AKÇAM, Alper	: Dilin Sessizliği mi Dilcinin		HAŞAL, Hilmi : Güzel Gerçek (şiir)	[25] 6
Densizliği mi?	[29] 2		: Yakın Son (şiir)	[27] 6
	: Yeter! Bırakın Artık Şu Elinizdeki		: Aspirin (şiir)	[29] 6
	"Biz"i...	[30] 7	: Sebil Söz (şiir)	[30] 6
	: Sesten Geriye Kalan	[31] 7	: Erinç Taslağı (şiir)	[33] 6
ALEMDAR, Hüseyin	: Jest Vakti (şiir)	[27] 3	: Nâzım Hikmet'in Şiirinde İnsan	[33] 7
ALİYE, Zeynep	: Kırıldıkça (şiir)	[30] 7	: Turuncu Tedirginlik (şiir)	[34] 6
ALPER, Yusuf	: Adnan Özer 'şiir)	[27] 3	: Birhan Keskin ve 'Yeryüzü Halleri'	[36] 2
	: Yazlar Kışlar (şiir)	[32] 3	HAYAL, Halim : Sanat ve Anıt	[26] 2
	: Kadın (şiir)	[33] 7	: Had ve Halt	[28] 6
	: Tesadüf (şiir)	[34] 7	: Araz ve Maraz	[29] 7
APALAK, Şevket	: Gece Türküsü (şiir)	[29] 6	: Dümen ve Güven	[31] 2
	: Sarı Dügmeli (şiir)	[35] 6	: Töz ve Söz	[32] 7
BALCI, Bayram	: Yerdibi Günleri (şiir)	[30] 6	: Şehirler ve Şairler	[34] 2
CİNOZOĞLU, Hüseyin	: Avni : Tacin Rengi (şiir)	[29] 6	İZMİRLİ, Ayşegül: Şimdi Hâtırdadır mıdır Aşık-ı	
ÇELİK, Turgut	: Bursa Rubailerini (şiir)	[25] 5	: Nalan Acaba?	[25] 8
ÇUR, Arzu	: Keyifli Şiir (şiir)	[34] 6	: Beni Kategorize Etme	[26] 8
DARA, Ramis	: Tanpınar'ın Bursa İzni	[26] 4	: Anlatılmaz Bin Dert İle	[27] 8
	: Bursa Edebiyat Günleri	[28] 4	: Bir Kızıl Goncaya Benzer Dudağın	[28] 8
	: Dağlarda Çiçeklerle...	[35] 4	: Unutulmaz Adınla Dudakta Kal	[29] 8
DEMİRCİ, Nuri	: İnsan Abi (şiir)	[28] 1	: Gece Kırıklı Kadın Aşkına Siyak	
	: Yelek (şiir)	[31] 6	: Bakma	[30] 8
	: Dördüncü Dil (şiir)	[32] 6	: Gökyüzünde Yalnız Gezen	
	: Dördüncü Dil (şiir)	[34] 6	: Yıldızlar	[31] 8
	: Kuşak, İstaka, Tünel	[35] 2	: Dertli Dertli Vurdum Sazın Teline	[32] 8
	: Eylül; Belki Son (şiir)	[36] 3	: Sen Bu Yerden Gideli,	
DEMİRAĞ, Fikret:	Sıradan Bir Yaya... (şiir)	[27] 6	: Gideli Aman	[33] 8
DERTSİZ, Özlem	: Tezcan: Yözönü (şiir)	[26] 3	: Çerağan Vakti Geldi Lalezarın	[34] 8
	: Dikiş İzi (şiir)	[27] 1	: [Benzemez Kimse Sana]	[35] 8
	: Yanılma Payı (şiir)	[28] 3	: Neye Baksam Ne Görsem	
	: Pembe (şiir)	[29] 3	: Gelir Bana Gam Olur	[36] 6
	: Sulusepken (şiir)	[31] 3	KALE, Muzaffer : Yarım Ev (şiir)	[31] 1
	: 29 (şiir)	[34] 1	KARAÇOBAN, Aytekin: Seslendirmek (şiir)	[25] 6
	: Gül Dönümü (şiir)	[35] 3	KEÇECİ, Çağdaş : Ütopya (şiir)	[30] 6
DURALİ, Bünyamin	: Sağanak Halinde Yağan Şiir	[31] 4	: Hak (şiir)	[33] 6
EFE, Hasan	: Dürdaneciğin Öyküsü	[27] 4	: Aşk Acıdan Kurtulunca	[35] 6
	: Behçet Necatigil'in Çocuklar'ı	[34] 7	KORAY, Yunus : Şiirli Dağa Çıkabilmek (şiir)	[25] 3
	: Süneyya Berfe'nin Olmuz'ı	[35] 7	: Bun /	
ELAL, Melih	: Şairler Sokağının 'Pencere'si	[25] 2	: Dam Üstünde Üç Kaçak Fok (şiir)	[26] 3
	: 'Pia'dan 'Nikbinlik'e	[27] 2	: Ad / Da / Şap (şiir)	[27] 6
	: Nasıl Bir Edebiyat Dersi?	[29] 4	MADANOĞLU, Arif: Saklı Sular (şiir)	[31] 6
	: Taşkaya-Sürgün-Bedri-Bedri		: Kelebek ve Şiir	[33] 6
	: Rahmi	[32] 2	OCAK, Mustafa : Yeni Yıldan İlk Günler(di) (şiir)	[25] 3
	: Bendeki Nâzım Hikmet	[33] 2	: Ölümü İskalayan Hesaplaşma (şiir)	[32] 4
EMRE, Gültekin	: Yaralarım Bayram Ediyor (şiir)	[25] 3	OĞUZ, Cihan : O Sessiz Efsane (şiir)	[25] 4
	: Zarif Sırat Köprüsü (şiir)	[33] 3	ONAT, Polat : Yoldaki Soru (şiir)	[35] 6
	: N'aber (şiir)	[34] 3	ÖZELLİ, Fergun : Hayret (şiir)	[28] 5
ERDOĞAN, Altay Ömer:	Yaz Geçti (şiir)	[30] 3	: Kor Şiirler (şiir)	[30] 6

PEKER, Hüseyin	: Kırık Göktaş (şiir)	[35] 1
	: Adnan Özer'in Şiiri İçin Bir Alıştırma	[26] 7
	: Ahmet Erhan'ın 'Daüssıla' Şiiri Üzerine İç Konuşmalar	[27] 7
	: Konuşma Defterleri: Yükselme / Yerleşme / Düşme (şiir)	[29] 5
	: Tuzağı Gül Yaprağında Konuşan Şair: Turgay Kantürk	[30] 4
	: Hangi Trenden?	[32] 4
SEZER, Çiğdem	: Kapat Kapıyı Bezirgânbaşı (şiir)	[32] 1
SEZER, Özlem	: Eskil Leke / An / Ferlanan (şiir)	[36] 1
SOYCAN, Celal	: Taş Ustaları (şiir)	[30] 3
	: Sen Busun (şiir)	[34] 3
T., Baki Ayhan	: Suç Ortağı Aşk (şiir)	[27] 3
TARIMAN, Betül	: Çocukluk Parkı (şiir)	[25] 3
	: Denge (şiir)	[28] 3
	: Yırtık Defter (şiir)	[31] 3
TEMİZYÜREK, Mahmut	: Yeryüzünü Gezen Atlı (şiir)	[29] 1
TUNÇ, İlyas	: Ha Ha Ha Ha... (şiir)	[26] 6
	: Sarıl Bana... (şiir)	[27] 4
	: Şairler Tanrılarla Neler Konuştular	[28] 2
	: Değer miydi... (şiir)	[29] 6
	: Hakuna Matata	[30] 5
	: Her Şeyden Bir Şey Kalır...	[31] 6
	: Ne Güzel Kestin	[32] 3
	: Parmaklarımı (şiir)	[32] 3
	: Ya Şimdi Ben Nereye (şiir)	[33] 3
	: Kendime Sözler (şiir)	[35] 3
	: Ön Sözler (şiir)	[36] 3
TUZCU, Mehmet	: Mümtaz: Unutma Sakın (şiir)	[28] 7
	: Av (şiir)	[30] 1
	: Yaşam-Sanat Günlüğü	[33] 5
UYYSAL, Ahmet	: Okuma Notları: "Gece Tanıklığı", "Aşkın Taçyaprağı", "Anlatılmaz şarkılar", "Taşı Sula" (şiir)	[25] 4
	: Bursa Günlükleri (şiir)	[28] 7
	: "Hüsnügüzel" (şiir)	[29] 3
	: Ziyen Edecek Beni Bu Şehir (şiir)	[32] 6
ÜNVER, Serdar	: Bulut (şiir)	[25] 6
	: Çit (şiir)	[28] 3
	: Gökırmak (şiir)	[29] 3
	: Bursa Benim Bütünüm	[30] 2
	: Terk Şiiri (şiir)	[31] 6
	: O Şiiri Yazmadı (şiir)	[32] 3
	: Hatçe Kadın (şiir)	[33] 3
ÜREN, İhsan	: Sız Beni Niye Sevmediniz? (şiir)	[34] 4
	: Zaman Yılıksı (şiir)	[25] 1
	: Ahvali Üç Şiir: Ruh / Turizm / Manipülasyon (şiir)	[26] 6
	: Öpüş'ten Çoğalıyor Çocuklar (şiir)	[27] 3
	: Neden... (şiir)	[28] 7
	: Sözcükler II (şiir)	[29] 3
	: Denizyıldızı (şiir)	[30] 3
	: Amerika,	[31] 3
	: Pabucumun Kenarı... (şiir)	[31] 3
	: Çılgınsızdır Acımın Kuyusu... (şiir)	[32] 3
	: Evin Büyüklükleri... (şiir)	[33] 1
	: Dünya Şairi:	[33] 4
	: Rumelili Nâzım Hikmet	[33] 4
	: Sözcükler III (şiir)	[34] 3
	: Zamanın Salkımları (şiir)	[35] 6
	: Dilden Şiirden	[35] 4
	: Z-Çıkıntısında Direngen Kadın (şiir)	[36] 5
YAŞAR, Sadık	: Tansiyon (şiir)	[25] 6
	: Hacmi Bellidir İnsanın (şiir)	[26] 3
	: O Soğuk Soru (şiir)	[32] 6
	: Arafobi (şiir)	[35] 3
YAZICI, Halim	: Kadın (şiir)	[32] 6

: Savaş (şiir) [36] 3

"ŞİİRİMİZDE 2002 UFUK TURU" EKİ

Haz.: İhsan ÜREN

ARSLAN, Yılmaz:	Saat Kulesinin Altındayım / Kuzeydeki Aşk Yıldızı	[25] X
BALCI, Bayram	: Bana Ölüm Bile Fazla / Kayıp Ömür	[25] X
BATUR, Enis	: Devler Periler Sonesi / Gülten Akın Sonesi	[25] VI
BUDAK, Abdülkadir:	Tuzlu Çeşme / Sayfalar	[25] VII
CAYMAZ, Onur	: Çiçek Borsası / Tarihi Roma'n	[25] XII
ÇAPAN, Cevat	: Dörtmala Sessizliğin İçinden / Diri Doğa	[25] IV
ÇOLAK, Veysel	: İnsandan Bir Uçurum	[25] VII
DEMİRCİ, Nuri	: Dönüş; Uzağa / Balkon	[25] V
DERTSİZ, Özlem	Tezcan: Ay Lekesi / Yol Haritası	[25] XI
DOĞAN, Tan	: İm	[25] IX
ERBAŞ, Şükrü	: Kum ile Su	[25] VII
ERHAN, Ahmet	: Kiraz Mevsimi / Yalnızlığın Ölümü	[25] VIII
İLDENİZ, Türkan	: Yıldızlar Çiçek Açar	[25] V
küçük İskender	: Klarnet / Mayakovski Meydanı	[25] IX
MADAK, Didem	: Kalbimin En Doğusunda	[25] XI
MADEN, Sait	: Şiirin Dip Sularında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	[25] III
OKTAY, Ahmet	: Ten Orda Yırtılır	[25] IV
ÖZMEN, Gonca	: Sanki Yokum	[25] XII
SAKA, Nur	: Âşık Olmakta Değil, Âşık Kalmakta Bütün Mesele	[25] X
TUZCU, Mehmet	: Mümtaz : Şekerrenk	[25] VI
UYYSAL, Oya	: Gece ve Gölge	[25] VI
UZUNGÜNEŞ, Cem:	"Mahallenin Gülü"	[25] IX
ÜREN, İhsan	: Şiirimizde 2001 Ufuk Turu (yazı)	[25] I
	: 2001 Yılında 100 Şair ve Şiiri (liste)	[25] II
	: Ufuk Turu Gezi Planı	[25] I
	: Alternatif Tur Yolcuları	[25] I
YALKIN, Sabahattin	: Palmiye 1, 2, 3	[25] V
YAŞIN, Mehmet	: Bahar Temizliği	[25] VIII
YÜCE, Can	: Bahadır: Kapı	[25] XII

Yayın Yönetmeni	: Ramis DARA
Koordinatör	: Serdar ÜNVER (Tel : 0535- 398 98 16)
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Melih ELAL
Yönetim Yeri	: Ataevler, Adalet Sk. Adaletkent Sitesi, H Blok, D: 3 Nilüfer - BURSA
Yayın Danışmanları	: İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL, Nuri DEMİRCİ
Yazışma Adresi	: R. DARA, P. K. 68 16371 Ulucami – BURSA
Katkı Payı	: 10.00.000,- TL
Posta Çeki No	: Hilmi Haşal adına 584893
Baskı	: Özsan Matbaacılık, İzmir Cad. No : 221 - BURSA
Elektronik Posta	: akatalpa@hotmail.com
Faks	: 0224 - 452 22 65

Aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.